

Anulu IV.

Nro 5.

Fóí'a basericésca.

Organu

pentru cultur'a religiosa a clerului si a
poporului.

Redigeata de

Dr. **Alesandru V. Gram'a.**

10 Martie 1886.

Cuprinsulu:

Angelo de Gubernatis si baseric'a nostra. — Inferirea copiilor ilegítimi in
matricul'a botezatoru. — Laudele Santului Paulu. — Revist'a basericésca.

Apare in 10 si 25 st. n. a fia-carei luni.

Pretiulu pre unu anu **3 fl. v. a.**

Blasiu, 1886.

Tipograf'a Seminariului gr.-cat. in Blasiu.

Angelo de Gubernatis si baseric'a nostra.

Cetitorii nostrii, cari mai tienu si câte un'a foia romanésca seau straina politica din patri'a nostra, si voru aduce aminte, cu câtu alaiu a fostu primitu scrietoriulu francesu de origine italiana. Angelo de Gubernatis in 1884 in Pest'a mai antaiu si apoi in Clusiu. Elu a venitu in Ungari'a anume, cá se faca studii basate pre esperinti'a propria asupr'a starei politice si sociali a poporeloru din regatulu acest'a, cari apoi se-i servésca de basa la unu opu francesu asupr'a Ungariei. Elu a fostu primitu cu una ospitalitate, de care si unu principe ar fi potutu fi superbu. Compatriotii magiari l'au portatu cá in triumfu din unu locu in altulu. Si acést'a nimene nu li o a luat u in nume de reu. Si cum ar si poté cineva se li o iee in nume de reu, cându unu barbatu de renumele lui Angelo de Gubernatis vine in tiera anume cu cugetulu de a cunosce relatiuniile politice si sociali ale ei, spre ale face apoi cunoscute publiculu celui mare francesu seau cunoscatoriu de limb'a francesa.

Cu tote aceste, la toti celi ce sci u, ce insemnéza a studiá starea politica si sociala a unei tieri si inca a unei tieri, locuite de atâte popore cá Ungari'a, li a venitu tare batetoriu la ochi, cá Domnulu Angelo de Gubernatis, care a venitu la noi acasa, cá se ne studieze, incungiura ori ce contactu cu celelalte popore afora de Magiari, si in specie incungiura contactulu cu Romanii, poporulu celu mai numerosu dupa Magiari, si afora de ace'a la totu casulu mai demnu de atentiunea unui francesu seau italianu, decâtu ori si care altulu din patri'a nostra. Din care cauza multi omeni seriosi si voru fi dísu atunci de securu in sine, cá Domnulu Angelo de Gubernatis nu intentionéza a produce ceva opu de adeverata valoare científica, căce studii pentru unu atare opu se facu pre alta cale, éra nu pre cea apucata de densulu. Domnulu Angelo de Gubernatis pote din ceva consideratiuni private, voiesce se compuna unu opu, care se servésca cine scie cui de complimentu, seau prin care se-si arete recunoscinti'a pentru ceva facia cu cine scie ce persona seau poporu. Numai câtu acestia de securu si voru fi dísu si ace'a in sine, cá deca D. Angelo de Gubernatis in adeveru unu atare scopu urmaresce cu opulu seu, atunci este tare imprudentu, cá compromite scienti'a. Scienti'a nu este destinata spre asia ceva. Ea nu este iertatu se fia folosita spre a face cu ea cuiva complimente. „*Amicus Plato, sed magis amica veritas*“ este principiulu scientiei, care se opune de totu tare la ori ce tendintie, cum a fostu pote a Domnului Angelo de Gubernatis. Fora deca densulu totusi a voitu a face ceva complimente seau a-si aretá recunoscinti'a facia cu cineva, atunci se fia facutu ace'a, ce facu alti omeni, cari se afla in una atare pusetiune. Se fia compus u adeca ver o oda in

onórea aceleia, facia cu care s'a semítu deobligatu, càci asia facu toti ómenii la ocasiuni de aceste. Deca inse D. Angelo de Gubernatis nu este poetu, atunci se-si fia alesu altu terenu, pre care se-si faca complimentulu si se-si arete recunoscinti'a, si se nu fia abusatu de terenulu literariu.

Ideile aceste, ce de securu le voru fi avutu mai multi, s'au schimbatu încátva in favorulu Domnului Angelo de Gubernatis, cându s'a audítu, cà in urma totusi si despre Romani a cerutu informatiune, si chiaru prin Redactoriulu acestei foi i s'au subministratu date cu privire la trecutul, desvoltarea si starea prénta a basericei romanesci unite. Pucini inse voru fi fostu aceia, cari chiaru si dupa acést'a, se fia potutu ajunge la convictiunea deplina, cà Domnulu Angelo de Gubernatis in adeveru are intentiuni seriose scientifice cu opulu seu. Càce deca ar avé atari intentiuni, atunci relativu la Romani nu s'ar' multimi cu nesce informatiuni scurte si lapidari, pre cari in decursu de câteva dñe i le au potutu in graba mare subministrá ver o càtiva barbati Romani. Noi cu tote aceste cugetámu, cà deca Domnulu Angelo de Gubernatis va folosi in opulu seu, unde va tractá despre baseric'a nostra, numai datele cele pucine, ce in unu tempu forte scurtu i s'au potutu subministrá prin Redactoriulu acestei foi, ace'a totusi va fi de ajunsu spre a face publiculu celu mare francesu cunoscuta poterea de vietia, ce jace in poporulu si in baseric'a nostra.

Ne amu insielatu inse amaru, si amu fi avutu dreptu, deca despre opulu Domnului Angelo de Gubernatis amu fi avutu si ideile cele mai pessimiste. Opulu densulu a esitu in Florenti'a in decursulu anului 1885. Desi opulu in proportiune cu marimea si cu valoarea lui este forte scumpu — Domnulu de Gubernatis s'a temutu pote, cà opulu nu va fi tare cautatu, éra ce atinge pre Romani noi dicemu, cà nice nu merita se-lu caute — totusi ni l'amu procuratu numai decátu. Amu asteptatu, se vedemu in elu, unu capitulu, ce se ocupa numai cu basericele din Ungari'a, unde sperámu, cà vomu aflá ceva si despre baseric'a nostra romanésca unita. Unu atare capu inse nu amu aflu nicairi. Domnulu Angelo de Gubernatis din opulu acest'a se vede, cà este unu liberu cugetatoriu. Acest'a este lucrulu densulu. Inse si cá liberu cugetatoriu trebue se scia, cà baseric'a chiaru si in patriele sale, adeverata si adoptiva, Itali'a si Franci'a, este unu elementu politicu si socialu de mare insemnate, inca pote mai mare ca la noi. Prin urmare baseric'a nu pote fi ignorata in unu opu, ce se ocupa cu starea politica si sociala a unui statu. Si nice nu o au ignoratu nice unu scrietoriu de opuri analoge cu a Domnului de Gubernatis.

Densulu pote va sci mai bine cá noi causele pentru cari s'a vedíutu indemnatu a ignorá baseric'a. Din intregu spiritulu inse ce domnesce in opulu densulu, noue ni s'ar paré, cà D. Angelo de Gubernatis s'a ferítu a vorbí de baseric'a cu deosebire la Romani, pentrucá atunci vrendu nevrendu ar fi fostu silitu se amintesca si lucruri de acele adeverate si favorabile pentru noi, inse neplacute pote cercuriloru, ce in prim'a linia le a avutu in

vedere, cându a conceputu planulu opului seu. Se pote vedé de aci câti scopuli periculosi intempina omulu, cându afla cu cale a declină dela scopulu celu adevveratu alu scientiei, care nu arę altu amicu decâtu adevverulu, fia acela placutu seau neplacutu chiaru si la tota lumea.

In locu de ceva tractatu mai lungu despre baseric'a din Ungari'a, unde sperámu, că vomu aflá ceva si despre baseric'a nostra romanescá unita, aflamu cătra capetulu opului unu capitulu nu prea lungu, ce se ocupa cu clerulu din Ungari'a. Sperámu acum, că celu pucinu aici vomu aflá ceva si despre baseric'a nostra. Ne amu insielatu inse si aici amaru. De abié in unu locu este ceva aieptare despre baseric'a romanescá, si si acolo D. Angelo de Gubernatis, care a avutu cugetulu celu bunu de a face publicului celui mare francesu cunoscute relatiunile sociali si politice din Ungari'a, nu scimu, nu voiesce seau nu scie se faca deosebire intre baseric'a greco-catolica si greco-orientala. De nu ar fi tragicu, atunci ar fi ridiculu, că in unu atare opu relativu la trei milioane de locuitori, nunumai că nu afla omulu nemicu detaiatu despre relatiunile lui basericesci, dara inca nice baremu rudimentele relatiuniloru acestor'a. Se dice că Francesii suntu proverbiali pentru cunoscintiele loru cele pucine geografice. Noroculu, că Domnulu de Gubernatis este Italianu, că altmintrule l'amu eusesá cu defectulu acest'a alu Francesiloru.

E posibilu si ace'a, că unii voru cugetá pote, cuncá Domnulu de Gubernatis pentru ace'a si in Capitulu despre clerulu din Ungari'a a omisu cu totulu baseric'a nostra, pentru-cá in trecutulu, desvoltarea si vietia ei presenta nu a aflatu nemic'a momentosu, ce se merite a fi cunoscutu preste granitiile tierei nostre si inca in una tiera asia avuta de lucruri grandiose cá Francei'a. Deca Domnulu de Gubernatis in adevveru asia a cugetatu, atunci este vin'a densului, că scriendu unu atare opu nu si a luatu ostenéla a cugetá unu picu mai afundu asupr'a lucrului. Deca ar fi facutu acést'a, atunci ar fi ajunsu cu totulu la alte idei. Atunci ar fi ajunsu de securu la convictiunea, că trebuie se fia multa, tare multa putere de vietia in unu poporu si cu deosebire in una baserica cá a nostra, care in impregiurarile ei cele vitrege, fora de mai nice unu ajutoriu de nicairi, in tempu asia scurtu a potutu ajuage la clerulu, institutele, fundatiunile si institutiunile, la cari a ajunsu. Tote aceste stau, ce e dreptu, departe de cele ce cunoscce Domnulu de Gubernatis in patriele sale, si pote chiaru si indereptu la unele din patri'a nostra. Deca inse densulu ar pune in cumpena impregiurarile basericesci favorabile din patriele sale, seau chiaru si cele ale celoru mai multe baserici din patri'a nostra, cū impregiurarile basericeei nostre, atunci si ar fi castigatu un'a idea clara despre puterea cea frumósa de vietia a poporului si a basericeei nostre. Atunci despre baseric'a si poporulu nostru ar fi potutu serie in opulu seu unu capitulu plinu de adevveru, instructivu si pote si edificatoriu pentru publiculu seu celu illustru, pre care apoi l'ar fi potutu intitulá: *virtus romana rediviva*.

In locu de acést'a inse domnulu de Gubernatis a aflatu mai consultu a

ignorá baseric'a nostra cu totul si a se ocupá mai bine cu scol'a Jidoviloru din Pest'a si cu conducatoriulu ei. Judece acunu publiculu celu mare a densului, deca in unu atare opu mai multu merita a fi amintita una atare scola, decâtu una baserica, care a aprinsu foculu culturai si alu scientiei la unu poporu din resaritu de origine romana, ce astádi numera preste 10 milioane.

Domnulu Angelo de Gubernatis dispune de una péna tare abila. Are unu módu de scriere plinu de victia, scie alege si grupá tare bine materia, scie cu multu tactu si delicatetia preserá arome prin naratiunile sale, manuéza unu stilu tare usioru si elegantu, una dictiune clara si pre langa ace'a dispune si de unu spiritu tare finu si ageru de observatiune. Dorere numai, cá tóte calitátile aceste frumose nu potemu dfce, cá in opulu densului suntu in deplinulu servitiu alu adeverului. Sperámu inse, cá in opulu seu celu nou anuntiatu sub titulu: „La Culture Hongroise“ va repará gresielele opului celui de antaiu, căce altumintrule nu va face scientiei nice unu servitiu.

Inferirea copiilor ilegítimi in matricul'a botezatiloru.

Sub acestu titlu a aparútu in numerulu din urma a Foiei basericesci unu articlu despre inducerea copiilor nelegiuiti in matricul'a botezatiloru. Subscriemu bucurosú tóte cele insirate in acelu articlu despre acésta cestiune, si nici amu face ceva observatiune in locul acest'a, decumva articlulu citatu ar portá spre asemplu acestu titlu: Dispusetiunile basericei referitorie la inferirea etc., si mai vertosu decumva nu s'ar terminá cu aceste cuvinte: „Déca ori si care preotu le va tiené si observá totu-de-a-una prescriesele aceste întiepte ale basericei, si scóse din insasi natur'a lucrului, atunci nice altor'a nu li va causá nice odata nice una neplacere, si nice siesi“.

Referitoriu la aceste cuvinte din urma lasamu se urmeze ací dispusetiunea acést'a a articlului de lege XI. din 1879 § 60: „Cu inchisóre pona la una luna si amenda de 300 fl. se pedepsesce acelu preotu, care înscrie in matricula copiii nascuti din ace'a casatoria, care statulu o recunosce de valida, seáu viceversa, déca copilulu nelegiuitu lu înscrie de legiuitu“. Acést'a — asia cugetamu — cá ar fi destulu de insemnata neplacere nu atâtú pentru altii, câtú pentru insusi preotulu. Deci, cá inducerea copiilor nelegiuiti in matricula se fia deplinu corecta din tote punctele de vedere, si cá preotulu se incungiure neplacerele, ce ar avé a-le îndurá din partea legiloru sanctionate ale patriei: va trebui se tiena contu si la postulatele statului in acést'a privintia; va fi neamesuratu de lipsa, cá se cunósca nunumai dispusetiunile basericei, ci si cele ale statului, se cunósca principiále fundamentale, dupa cari dejudeca statulu cusatoriele valide, din cari se nascu copiii legiuiti, si nevalide.

Inse inainte de ce amu indegetá modulu purcederei urmande prein preotu cu ocaziunea inferirii copiilor nelegiuiti din acestu punctu de vedere in matricula, avemu se precisamu pe scurtu relatiunea, ce esista între baserica si statu facia de matricule, se vedemu, cá óre astu-feliu de dispusetiune a

legei civile — abstragându de la pedepsele împreunate cu calcarea acelei dispușetiuni — este iustificată ori ba? Matriculele suntu de origine basericésca, și încâtu a fostu institutiune basericésca, menita singura numai spre scopurile bisericeii, nu s'a potutu admite facia de acele nice o inriuriutia a statului. Altu-cum sta lucrulu acuma, cându statulu parte pre bas'a tractatelu inchiata cu baseric'a, parte din coniventia bisericeii sanctionata prin datina, le-a primitu matriculele și admisu și din partea sa ca documinte autentice; prin care impregiurare — precum urméza din insasi natura lucrului — aceste documinte pana atunci, pona cându esista relațiunea de astadi referitoria la matricule, — între baserica și statu — suntu documinte de usu comunu pentru ambele societati, la cari cu totu dreptulu pote recurge statulu, și de cari acelasi se pote folosi chiaru asia cá și baseric'a.

Inse cá acele documinte se fia folosivere din partea statului chiaru asia cum suntu folosivere din partea bisericeii, este inomise necesariu, cá se admita între marginile ecuitatiei cutare influintia și din partea statului facia de modalitatea ducerei aceluia; care influintia baseric'a nu o-a perhorescatu nici cându, déca ace'a a fostu basata pre ecuitate; vedindu prea bine, cá aceste doue societati numai atunci potu lucrá cu succesu pentru scopulu seu, deca voru purcede paralelu, deca nu voru pregetá a se ajutorá reciproc cu tote medlocele disponibile. Cu unu cuventu fiindu matriculele documinte de interesu publicu atâtu pentru baserica, câtu și pentru statu: acele au se corespondu nu numai dispușetiunilor basericesci, ci și intereselu statului, careia recerintie a matriculelor se pote satisface atunci, cându invetiaturile acestoru societati despre unulu și acelasi lucru p. e. legitimitatea copiiloru ar fi siesi opuse, fora cá acele se inceteze de a fi documinte autentice. Avendu in vedere deci acese referitoriu la dispușetiunea citata a legiloru nostre suntemu de ace'a opiniune, cá ace'a — încâtu pretinde numai singuru esprimarea legitimitatiei copiiloru din punctulu seu de vedere in matricule — este iustificata; și numai atunci ar involvá nedreptate dein partea aceluia, déca s'ar interdica ori impedeacă inducerea simultanea a ilegitimitatiei aceluia dedusa din principalele bisericeii catolice.

Suntu casuri, cându unulu și aceluia copilu e legitimu din punctu de vedere alu statului, și nelegiuitu din punctu de vedere a bisericeii. Pentru esemplu: Una casatoria mixta incheiata in facia bisericeii catolice se desface prin forulu acatolicu, éra prin forulu catolicu se sustiene validitatea aceleia; acum partea acatolica se casatoresce de nou, care casatoria prin statu e recunoscuta de valida; și prin urmare și copiii nascuti din acést'a casatoria suntu a-se inscrie cá legiuiti din punctu de vedere alu statului; inse nimicu nu-lu impiedeca pe preotulu catolicu, cá se inscrie totu-odata in matricula și ace'a, cá aceluia copilu din punctu de vedere alu bisericeii este nelegiuitu.

Apoi in patria nostra, unde diferitele confesiuni dejudeca din diferite puncte de vedere validitatea casatoriei, unde dupa numerulu confesiuniloru

suntu variante si modurile de purcedere in cauzele matrimoniale; fiindu investiarele aceluor confesiuni diferite cu privire la impedimentele casatoriei, referitoriu la cauzele disolvarei legaturii matrimoniale; statulu seu trebuie se admita dreptulu de iurisdictione a toturor confesiuniloru in cauzele matrimoniale, seu se clasifice in resortulu seu iurisdictione in cauzele de casatoria; tertium — că adeca tóte cauzele matrimoniale se se judece dupa principiale unei confesiuni si anumitu ale bisericeii catolice — din punctu de vedere a staturiloru moderne non datur. In casulu alu 2-lea fora indoiéla ar comite statulu una nedreptate grea facia de confesiuni si in specie facia de biserice'a catolica. Standu asia lucrulu dara si din punctu de vedere alu bisericeii catolice nu potemu se reprobamú per omnia procedur'a, care o urméza statulu nostru facia de casatorii, că cea mai buna intre acele, cari dupa modulu de cugetare a veaculu nostru suntu possibile; éra nereprobandu acést'a procedura a statulu vomu fi siliti, că se admitemu si consecintiele acestei proceduri, dintre cari una este chiaru si inferirea copiiloru in matricul'a botezatiloru ilustrata prin esemplulu amintitu; adeca se prestamu in matricule si statulu atari date, cari corespundu principialorú statulu, fara a sacrificia principiale bisericeii nóstre. Nu parasimu noi prin acést'a terenulu dogmaticu sustienutu de biserice'a nostra, ci numai ne impacamu cu impregiurarile, cari a le stramutá nu sta in puterea nostra; urmamu sfatulu raisonului sanatosu, care ne arata, că dintre doue rele singuru possibile se-lu alegemu celu mai micu, mai alesu atunci, cându atare procedura nu invólva nici unu periclu pentru investiatúr'a nostra, care — si convingerea despre adevérule a aceleia — neimpedecatu o potemu profesá.

Deci preotulu inferindu copiii nelegiuiti in matricula este datoriu a observá strictu dispusetiunile bisericeii, fara că se ignoreze legile statulu, acarui cive este, adnotandu in matricula, că aceia conformu legiloru statulu suntu legiuiti; cari legi nu pretindu dela preotu, că se inpartasésca acést'a parere, inse nice nu-lu impedeca, că totu in matricula se inscria, că aceiasi copii conformu investiatúrei nealterabile a bisericeii catolice suntu nelegiuiti.

Aceste apoi tote observandule „*nice altora nu li-va causá nice odata nice una neplacere si nice siesi*“.

Dr. Juliu Simonu.

Amu cetitu bucuros observatiunea acesteia binevoitoria pentru colonele foiei bisericesci, pentrucá ne bucuramu totu de a un'a, candu publiculu nostru ni sta in ajutoriu, că totu ce apare in organulu acést'a, se apara catu se pote mai corectu. Cu tote aceste credemu, că nu ni se voru luá in nume reu unele contraobservatiuni.

Dice Domnulu observante, că nu ar' face nice un'a observatiune, deca articululu citatu ar portá titul'a: dispusetiunile bisericeii referitorie la inferirea etc.

Ce e dreptu articululu respectivu din numerulu 3—4 nu porta titul'a acést'a. Noi credemu inse, că in unu articulu de jurnalulu nu titul'a ci cuprinsulu este lucrulu essentialu. Acum indata la inceputulu articululu se dice, că

scopulu lui este, că se arete „dispusetiunile si prescrisele bisericeii cu privire la inferirea copiiloru nelegiuiti in matricul'a botezatorulu“, ce'a ce credemu că e totu un'a cu titulu doritu de D. observante.

Ce atinge inse articolulu civilu citatu de D. observante cu privire la inferirea copiiloru nelegiuiti in matricula, acel'a nu ni este necunoscutu. Noi inse l'amu omisu, fiinducă dupa parerea nostra unu preotu catolicu nice candu nu pote veni in colisiune cu elu. Éta pentru ce!

In statulu nostru nu esista casatoriá civila, catu codicele lui matrimonialu se fia diversu de a basericiloru. In statulu nostru este principiulu, că acele casatorie suntu valide seau nevalide inaintea legii civili, cari suntu valide seau nevalide si inaintea confesiunii respectiviloru casatoriti. Prin urmare copii legiuiti inaintea statulu suntu celi nascuti din casatoriile valide inaintea confesiunii parintiloru, éra nelegiuiti celi nascuti afora de un'a atare casatoriá.

Candu dara pote se inferésca unu preotu catolicu că nelegiuitu in matricula unu copilu, pe care statulu lu recunosce de legiuitu? De securu numai atunci, candu ar' botezá unu copilu nascutu din parinti acatolici, acaroru casatoriá judecata dupa dreptulu matrimonialu catolicu este invalida, dupa dreptulu matrimonialu inse alu confesiunii parintiloru este valida, si prin urmare valida si inaintea statulu, care si casatoriile dupa legile confesiuneloru acatolice le considera de valide că si cele dupa legile catolice. Preotulu catolicu inse nu are se boteze copiii acatoliciloru, si deca totusi ver odata in casu de necessitate are se boteze ver unulu, atunci legitimitatea lui nu se judeca dupa principiile bisericeii nostre, că unulu ce nu este supusu alu ei, si astufeliu nu pote veni in colisiune cu articolulu citatu.

Domnulu observante aduce că esemplu casulu candu un'a casatoriá micsta se despartiesce prin forulu acatolicu, éra prin forulu catolicu se sustiene validitatea casatoriéi; acum partea acatolica se casatoresce de nou, care casatoriá prin statu e recunoscuta de valida, si prin urmare copiii nascuti din ea suntu legiuiti inaintea statulu; preotulu catolicu inse in matricula are se insemne, că din punctu de vedere alu bisericeii suntu nelegiuiti.

Casulu, acest'a practice nu pote se obvina nice odata. Se intempla ce e dreptu, de un'a casatoriá micsta se desparte prin forulu acatolicu, si partea acatolica pasiesce la alta casatoriá. Partea acatolica inse nu va poté trece nice odata la un'a alta casatoriá erasi cu una persona catolica, din caus'a impedimentulu legaturei, proprie a catolicismulu. Partea acatolica asia dara trebue se pasiésca la casatoriá cu o persona acatolica. In casulu acest'a preotulu catolicu nu are de a face nemicu nice cu casatori'a acest'a nice cu copiii nascuti din ea, si astufeliu nu pote veni nice in colisiune cu articolulu civilu de lege citatu. Mai greu ar' fi casulu, candu doi casatoriti cá acatolici, a caroru casatoriá dupa legile catolice este invalida, s'aru intorce la baseric'a catolica. Atunci copiii loru nascuti dupa conversiune aru fi nelegiuiti. Pre

acestia inse si statulu aru trebuí se-i judece de nelegiuiti, fienducà casatori'a parintiloru loru dupa conversiune nu se mai judeca mai multu dupa legile acatolice, ci dupa cele catolice. Atari convertiti inse deca au facutu pasiulu din convingere, seau voru cercá convalidarea casatoriei, seau se voru despartí deolalta. Deca nu s'ar' face nice un'a neci alt'a, atunci trebuescu se se supuna la ace'a, cá copiii loru se fia nelegiuiti dupa legile basericesci si priu urmare si dupa cele civile. Astufeliu nice in casulu acest'a preotulu catolicu nu pote vení in colisiune cu articolulu civilu de lege citatu.

Esistu ce e dreptu si impedimente civili de casatoria. Statulu inse pre celi ce se casatorescu cu atari impedimente civili i pedepsesce cu alte pedepse si nu cu nevaliditatea casatoriei, cãce elu ace'a o lasa in decisiunea confesiuniloru. Si asiá nice prin acést'a unu preotu catolicu nu pote vení in colisiune cu legea civila pentru legitimitatea seau nelegitimitatea prunciloru.

Autoriulu articolului despre inferirea copíiloru nelegiuiti in matricula.

Laudele Santului Paulu.

Motto: »O câtu de adeveratu si demnu de tota
»credint'a este cuventulu, cá Isusu Christosu
»a venitu in lume se mantuésca pre celi
»peccatosi, dintre cari celu de antaiu sum eu«.

II.

J. Im. H. 5.

Nimene in lume n'a ostenitu ver odata pentru marirea lui D-dieu atât'a cá S. Paulu; nimene n'a suferitu ver odata atât'a pentru ace'a marire cá S. Paulu; a nimenui viétia intrega n'a fostu unu martiriu continuu, cá a S-lui Paulu; si totusi lu- audímu dicundu despre sine, cá *Is. Chr. a venitu in lume se mantuésca pre cei peccatosi, dintre cari celu de antaiu sum eu!* Archireii, fariseii si literatii jidoviloru, An'a si Caiafa, Pilatu, telhariulu depre cruce si Jud'a tradatoriulu, pre toti i redica S. Paulu preste sine, si elu se pune pre sine inaintea lumei, cá unu peccatosu mai mare decãtu acestia. O triumfu stralucitu alu umilintiei! O mare Apostolu alu lumei, care in vestimentulu celu vilu alu umilintiei mai tare ne farmeci cá imperatulu Solomonu in tota purpur'a s'a imperatésca. Si pote din acést'a se-si intipuéscu ori si cine, ce erou vomu affá noi in S. Paulu, cându in meditatiunea acést'a lu- vomu considerá cá **penitente**.

Unu poetu óre-care a tieriloru nordice, renumitulu Ossianu se cetesce de cátra toti iubitorii frumosului cu una placere si cu un'a atentiune nespusa. Si in adeveru nimene nu va luá scrierile lui in mana, fora cá se nu fie incãntatu de deliciale cele multe, ce le afla unu sufletu cultivatu in ele. Si ce este óre ace'a, ce face scrierile lui atâtu de farmecatorie? Nu stilulu, nice dictiunea, cãce acele suntu cu totulu barbare! Ci un'a alta impregiurare singularia; impregiurarea ace'a, cá elu tote dorerile cele nenumerate ale eroiloru sei celoru multi le scie espune totu de-a-un'a din partea loru cea placuta, asia câtu dest lu porta pre cetitoriu totu printre suspine, totusi insui

suspinele acele suntu pentru elu unu isvoru continuu de placere si delectatiune, câtu cetitoriulu cu placere plange la olalta cu poetulu dela inceputu pana la capetu, din care cauza a si capetatu numele de poetulu celu ce storce dulcele din amaru si placerea din dorere, poetulu dulcamarului si alu placeriloru dorerei. Chiaru asia este S. Paulu pentru noi, deca lu consideramu cá pre eroulu toruroru penitentiloru, cá pre eroulu, a carui vietia intréga a fostu una penitintia continua, inse penitintia, in care din lacrimile cele multe, ce le versa pentru gresielele trecute, isvorea in continuu una sperantia mare pentru venitoriu, penitintia, in care dorerea trecutului cu speranti'a venitoriului leganá sufletulu lui cá manatu de doue venturi opuse intre dorere si placere. Si in acést'a a fostu elu unu prototipu pentru toti penitintii pana la capetulu lumei, cá pre elu dorerea pentru cele trecute nu l'a coplesitu nice odata asia tare, câtu se pierda tota speranti'a venitoriului, dara nice speranti'a venitoriului nu l'a cuprinsu nice odata asia tare, câtu se uite dorerea pentru cele trecute, ci in tota vietii'a sa a portatu in anim'a sa cea mare de a drépt'a sagét'a dorerei, éra de a stâng'a anghir'a sperantiei.

Mai bine de 30 de ani au fostu acoperiti ochii lui cu una negura, cá se nu veda adevverulu, si câtu reu n'a causatu elu basericei in tempulu acest'a! Santulu Evangelistu Luc'a in faptele Apostoliloru ni enaréza, *cá Saulu cautá cu amenintiari si cu ucidere dupa invetiaceii D-lui. Uciderea lui Stefanu inca nu l'a fostu saturatu, persecutiunea basericei inca nu l'a fostu linistitu, ci elu mergeá si mai departe, si furi'a lui nu mai cunoseá margini.* Cu ce a fostu dara pecatulu lui mai micu cá alui Jud'a? Jud'a a fostu vendutu corpulu Mantuitoriului; éra Paulu ce a facutu? Dora ceva mai pucinu? Nu! Ci elu a persecutatu cu furia baserica Mantuitoriului, care este corpulu lui, din care cauza Mantuitoriulu i a strigatu din ceriu: Saule! Saule! Nu petru-ce persecutezi baseric'a mea? ci Saule! Saule! pentru-ce me persecutezi? pentru-ce persecutezi corpulu meu celu misticu, care este baseric'a, cá si Jud'a, care a vendutu corpulu meu celu firescu, cá amendoue suntu ale mele, si celu ce l'a vendutu Jud'a, si celu ce lu- persecutezi tu! — Mare a fostu pecatulu si gresiél'a in Jud'a si in Saulu, si cu tote aceste câtu s'au departatu de tare de aci in colo unii de altii! Jud'a din Apostolu a devenitu fiulu perirei, éra Saulu din fiulu perirei a devenitu Apostolu alu lumei. Jud'a vediendu intunecimea sorelui si a lunei si a finitu penitintii'a, éra Paulu vediendu lumin'a din ceriu cadiendu pre elu a pusu inceputulu la penitintia. Saulu s'a mantuitu, éra Jud'a a peritu! O Paule! ceesemplu viu de penitintia adevverata ni ai datu tu noue! Cá ce a facutu elu, cându a inceputu opulu celu greu alu penitintiei? Ore a desperatu, cându i a cadiutu negur'a depre ochi, si a vediutu caosulu celu mare si intunecosu, in care a fostu retacitu pâna atunci? O nu! Ci atunci a speratu elu mai multu, cá ori si cându mai inainte, asia câtu potemu díce, cá de odata i s'au deschisu ochii, cá se vedia si retacirea din trecutu si si glori'a din venitoriu. *Saule Saule pentru-ce me persecutezi!* i a strigatu lui

Mantuitoriulu pre drumulu câtra Damascu, si cu acést'a s'au deschisu ochii lui se vedea, prin ce stricatiune mare a amblatu elu pâna atunci; *Saule Saule pentru ce me persecutezi!* i a strigatu lui Mantuitoriulu lumei, si de odata Saulu persecutoriulu a apusu, si in loculu lui a resaritu Paulu Apostolulu lumei, Saulu discipululu lui Gamalielu s'a vesteditu cá tomn'a frundi'a, si in loculu lui cá arborele primaver'a a inverdfitu Paulu discipululu lui Christosu. Si ore pentru ce s'a intemplatu acést'a transformare repentina si necredibila cu unu atare omu cá S. Paulu? Grati'a lui Domnedieu lucra infalibilu, de câte ori cade in pamentu bunu. Acést'a este unic'a recerintia, ce o poftesce ea in sufletulu omului, cá si lumin'a, a carei radie trecu, luminéza si infrumsetiéza tote corpurile transparente, precându cele intunecate le respingu indareptu si corpulu éراسi remane asia precum a fostu. Si transparentu a fostu sufletulu lui Paulu pentru grati'a divina. Cà ce a facutu elu atunci, cându a caditu pre sufletulu lui prim'a radia a gratiei escitatorie spre penitintia? Dora a cugetatu cá si Jud'a, cá gresiel'a lui este asia de mare, câtu nu se mai pote sterge? Nu! nice pre departe! Sufletulu lui erá cu multu mai transparentu pentru grati'a divina, decâtu cá se faca asia ceva. Si a recunoscutu elu ce e dreptu gresiel'a, i a parutu din anima reu pentru ea, inse pentru ace'a totusi n'a desperatu, ci cându Mantuitoriulu i a strigatu: *Saule Saule, pentru ce me persecutezi*, atunci elu numai decâtu plinu de dorere pentru venitoriu a respunsu: *Domne ce voesci se facu?* Acést'a inse o a facutu S-tulu Apostolu Paulu pentru ace'a, cá D-dieu nu a versatu preste elu darulu celu mare a penitintiei, cá se-lu pierda, precumu a cugetatu Jud'a, ci ca se-lu mantuiésca, pentru-cá insusi Domnedieu a dísu: *nu voescu mortea peccatosului, ci se se intorca, si se fia viu.* *Dómne ce voesci se facu*, a respunsu atunci S. Paulu, si in cuvintele aceste se cuprinde intréga vieti'a lui venitoria. *Dómne ce voesci se facu*, a respunsu marele Apostolu, si cu acést'a ni a aretatu, cá ori si câtu de mare se fia gresielele nostre, deca suntemu gata numai a implení pre venitoriu voi'a d-dieésca, atunci de ar fi acele, precum d'ce profetulu rosii cá carmesinulu, cá neu'a se voru albi. *Dómne ce voesci se facu*, a respunsu vasulu celu alesu, si supunendosi vointi'a sa vointiei divine a esitu de odata din intunereculu retacirei si plinu pe sperantia a intratu in marea luminei darului celui mare alu Apliei. *Dómne ce voesci se facu?* au fostu cuvintele acele, prin cari S. Paulu prin sperantia s'a mantuitu. Speranti'a mantuirei, ce trebue se insufletiéscá penitinti'a, speranti'a mantuirei, carea singura pote dá aripi penitentelui, cá se se ridice pâna la indurarea d-dieésca, speranti'a mantuirei, fora de care ori ce penitintia este morta, o vedemu in S. Paulu, precum nu s'a mai vediutu nice cându si nice odata in unu altu penitente.

Inse speranti'a numai nu este de ajunsu in penitente. Penitinti'a are doue pârti, faci'a si dosulu, fora de cari nice cá pote esiste. Faci'a este speranti'a mantuirei, éra dosulu este dorerea adeverata pentru gresielele trecute. In inim'a penitenteiui, cá in una naia, ce caletoresce pre mare, trebuescu se

fia espuse in continuu doue flamure, flamura cea alba a sperarei, si flamura cea neagra a dorerei! Numai atunci este calea secură. — Ore acum deca in sperare că conditiune aia de lipsa la penitinta este S. Paulu pentru noi un exemplu atât de strălucitu, este elu pentru noi un atare exemplu si in dorere pentru gresielele trecute, cealalta latură a penitentiei? De siguru că este, si inca aia, că si pucini altii. Elu nu a spalatu, ce e dreptu, petiorele Mantuitoriulu si nu lea stersu cu perulu capulu in semnu de penitinta că Maria Magdalen'a, fiendu-că pre atunci Mantuitoriulu nu mai eră pre pamentu, de ore-ce că unu nascutu fora tempu a fostu elu alesu intre Apostoli dupa inaltierea Mantuitoriulu la ceriu. Elu n'a conceputu dorerea numai in or'a mortei că telhariulu celu de a drépt'a, fiendu că n'a fostu restignitu laolalta cu Mantuitoriulu, desi ar' fi doritu. Elu n'a esitu numai afara din curtea Archiereulu si se planga cu amaru că S. Petru, fiendu-că gresiel'a lui eră cu multu mai mare. Ci ce a facutu elu? Trei ani de dila a petrecutu in desiertu, unde lacrimile pentru gresielele trecute i au fostu pânea de tote dila, unde in lacrimi se culcă si in lacrimi se scolă. Trei ani intregi a petrecutu elu in desiertu, pantru-că necontorbatu de lume si de desfatarile ei, dorerea pentru gresielele trecute se pota strabate in tota adâncimea sufletulu lui, se-lu cuprinda, transforme si clarifice, că se pota face dupa ace'a din elu una adeverata imagine a Mantuitoriulu lumei. Trei ani in desiertu patrunsu de dorere a strigatu Tatalui cerescu că fiulu celu retacitu: *Tata gresit'am la ceriu si inaintea ta, si nu mai sum demnu a me chiamă fiulu teu.* Trei ani a petrecutu elu in desiertu, si totusi nu si a finitu dorerea, ci in acei trei ani abié a pusu inceputulu dorerei, abié si a pregatitu ochii pentru lacrimi si pieptulu pentru suspine. Cine se fia in stare a numeră tote suspinele lui si a compută tote lacrimile, ce le a versatu in continuu pretotindenea in catoriele lui cele lungi din cele trei parti ale lumei. Unu S. Parinte enaréza despre elu, că de câte ori i se aminteă decatra cineva, seau vorbeă insusi elu despre cetatea Damascului, totu de a un'a venindui in minte cuvintele Mantuitoriulu din drumulu Damascului: *Saule Saule, pentru-ce me persecutezi?* numai decātu incepeă a plange, si nu odata se intemplă, de in midiloculu foculu predicei amintindu Damasculu, inecatulu de plansu trebeă se o intreprumpa, si elocintia cea rapitoria alui Paulu trebeă se se traga pre unu minutu indareptu, pentru a face locu lacrimeloru lui Paulu că penitente. — Ore ce se admiramu noi mai multu in penitinta marelui nostru Apostolu, tari'a sperarei seau sarcin'a dorerei? Si pre un'a si pre alt'a, dara mai multu că pre un'a fia-care, trebe se admiramu ecilibriulu celu sântu in care le a tienutu pre ambele pana la morte, încātu nice sperarea nu l'a inganfatu, nice dorerea nu l'a omoritu, ci le a portatu pre amendoue pana in or'a mortei, cându primindu diadem'a gloriei, dorerea s'a prefacutu in bucurie, si speranti'a in posesiune.

Inse dorerea trecutulu si speranti'a venitoriulu este numai inceputulu

penitentiei. Vetamarile cele multe infipte lui D-dieu prin gresielele noastre nu se potu sterge numai cu atât'a. Pre criminalistu inca-lu dore tare de multe ori de crim'a sa, si are nu arare ori si speranti'a, că acel'a, acaruia dreptu l'a vetamatu prin crim'a sa, lu- va si iertá. Inse pentru ace'a ore scapa elu de pedepsa? Nu nice decum! Ci chiaru din contra trebuie se o suferi intréga si deplinu. Nu asia inse face D-dieu cu noi. Elu este cu multu mai blandu decâtu tote legile omenesci. Pedéps'a, ce trebuie se o suferimu noi pentru vetamarile infipte lui D-dieu, trebuie se fia de pretiu nemarginitu, că celu vetamatu este nemarginitu, si dupa maiestatea lui se mesura mesur'a pedepsei. Cumu vomu prestá noi inse, noi cei marginiti pedepsa de pretiu nemarginitu? Bine a observatu D-dieu disproportiunoa acést'a. Din care cauza a tramisu pre Fiulu seu, care fiindu nemarginitu a suferitu pre cruce pedépsa pentru noi si inca de pretiu nemarginitu, câtu ce n'amu potutu noi face, ace'a a facutu D-dieu pentru noi. Inse ore pentru ace'a nu suntemu si noi obligati a suferi baremu atât'a pedépsa câta potemu? Ore miserulu, caruia i amu datu noi ce'a ce elu nu a fostu in stare a-si castigá, pote cu dreptulu asceptá, cá se-i damu, si ce'a ce pote elu insusi se-si castige. Seraculu, caruia i damu pânea de tote dílele, ce elu nu o are, pote elu cu dreptu cuventu se pretinda, cá se i o si taiamu si dumericamu, cându si elu o pote face acést'a! Éta pentru-ce dreptatea d-dieésca pretinde dela noi, cá se suferimu si noi ceva pedépsa dupa poterile nostre, déca ce'a de pretiu nemarginitu o a suferitu Fiulu lui D-dieu pre cruce. Numai deca implenimu si conditiunea acést'a, numai atunci este penitinti'a nostra penitintia adeverata.

Se venimu acumu la S. Paulu, se vedemu, cu ce maiestate de adeveratu Apostolu alu lumii premerge elu toturoru si in privinti'a acést'a. Inse o Paule prototipu universalu a genului omenescu, cine va fi in stare a descrie suferintiele tale cele multe, ce le-ai induratu tu cá unu adeveratu penitente? Cine va ff in stare a descrie penitinti'a ta, cine bucuria ta cea ange-résca in suferintie, care din ranele si dorerile tale cele multe a facutu desfatarile raiului si deliciile serafimilor? Din minutulu, in care S. Paulu fiindu chiamatu in drumulu ce duce la Damascu la darulu Apostoliei si a inceputu penitinti'a sa, de atunci vieti'a lui intréga a fostu unu sfru lungu de suferintie, despre cari conformu invetiaturei santei biserice díce elu: *acum plinescu lips'a necazuriloru lui Christosu in trupulu meu; acum suferiu pedeps'a, cu care sum datoriu pentru gresielele miele. Antai'a suferintia, cu care si a inceputu S Paulu sirulu celu lungu alu necazuriloru, a fostu, că atunci, cându i s'au deschisu ochii sufletesci, cá se-si vedea retacirea sa, atunci i s'au inchisu ochii cei trupesci, câtu altii au trebuitu se-lu conduca catra Damascu, cá elu cu ochii acoperiti de soldu nu mai vedeá calea, si si in Damascu a siediutu trei díle, fora cá se vada nemic'a, cá si cum ar' fi voitu D-dieu ai aretá, cá vederea trupésca nu folosese nemicu atunci, cându ea ne duce la perire, precum a fostu dísu Mantuitoriulu: *că de te smintesc pre tine ochiulu celu**

dreptu, scotelu pre elu afora, că mai bine-ti este tie orbu fiindu se intri intru imperati'a ceriuriloru, decâtu doi ochi avendu, se te arunci in geen'a focului". — Este ceva sublimu tragicu a vedé pre Apostolulu lumei, pre geniulu teologiei crestine, cum lu ducu de bratiu altii in Damascu cu capulu plecatu spre pamentu, fiindu-că elu nu mai vedeă nemicu; éra in Damascu a vedé pre Saulu, care inca teneru si erá deja celu mai mare barbatu alu Jidoviloru, a-lu vedé ingenunchiandu orbu inaintea unui omu ignobilu, illiteratu si necunoscutu, inaintea lui Anani'a spre a primí botezulu. Acést'a a fostu prim'a suferintia. Curundu dupa ace'a a venitu a dou'a. Elu merse la Damascu, că se prinda pre crestini, si in urma insusi a fostu prinsu, cătu de abié a potutu scapá. „In Damascu mai marele poporului, dice elu, imperatulu Aret'a pazed cetatea Damascului vrendu se me prinda, si pre ferésta m'am lasatu preste muru in una cosnitia, si am scapatu din manile lui". — De aci incolo cine se mai fia in stare a numerá suferintiele Santului Paulu in tempu de mai 30 de ani, pana cându si a plecatu in Rom'a capulu sub securea lictorelui. Numai unele din ele si numai pre de asupr'a ni le enaréza, cându dtce in epistol'a catra Corinteni: *intru ostenele mai multu cá toti, intru batai preste mesura, in prinsore adeseori, in morti de multe ori. Dela judei de 5 ori patrudieci fora un'a am luat. De trei ori am fostu batutu cu toiage, una data am fostu improscatu cu pietri, de trei ori s'a sfermatu corabi'a cu mine; una nopte si un'a di intru adenculu marei am petrecutu; in caletorii adese, cu pericle de riuri, in necazuri decatra furi, in necazuri decatra pagáni, in nevoi in cetati, in nevoi in desiertu, cu pericle in mare, in nevoi intre fratii celi falsi, in ostenele si in superare, in fome si in sete, in posturi dese, in frigu si in goletate".* — O de câte ori S. nostru Apostolu coplesitu de sarcin'a cea grea a suferintieloru si aruncatu la pamentu va fi esclamatu cu profetulu Jon'a din fundulu marei: *cuprinsum'au dorerile mortei, că din adencu am strigatu catra tîne D-ne, D-ne nu-ti uitá de mine; si pre langa tote aceste, desi striga catra corinteni, că „in tota diu'a moriu pentru Christosu",* totusi nu a desperatu nice odata, ori cătu de grea a fostu sarcin'a suferintieloru, sub greutatea loru nu a cadiautu diosu nice odata, ori-cātu de apesatoria au fostu. Dara inca ce e mai multu, sufletulu lui printre tote suferintiele nu si a pierdutu nice odata ilaritatea cea sánta, ce infrumsetiéza pre Santii lui D-dieu, pentru-că precum dice elu in epistol'a catra Galateni: *„precumu prisosescu patimile lui Christosu in mine, asia prisosescu prin Christosu si mangaierea mea".* Din care cauza dice catra fii sei: *„că eu me bucuru intru nepotintie, intru defaimari, intru nevoi, intru asupriri si intru strintori pentru Christosu, căci cându slabescu, atunci suntu tare".* Pentru ace'a a potutu dice in midilocolu suferintieloru cu triumfu despre sine si despre consotii sei in Apostolia: *„că suntemu cá nescé insielatori si adeverati, cá nescé necunoscuti si canoscuti, cá nescé moritori, si éta suntemu vii, cá nescé pedepsiti si nu omoriti, cá nescé intristati éra pururea bucurandune, cá nescé serari, éra pre multi imbogalindu, cá nemic'a avendu si tote avendule".*

Coron'a inse se pune la penitintia prin indreptarea radicala a vietiei. Deca prin gresiele a inaintatu omulu totu mai tare pre calea perirei, atunci prin penitentiea trebuesce omulu se incépa acum a percurge indaraptu calea ace'a, si a-si indreptá privirile spre mantuire, a desbracă si a aruncá diosu pre omulu celu vechiu, si a imbracă pre celu nou. In punctulu acest'a se areta marimea Santului nostru Apostolu mai pre susu cá in tote celelalte. Elu si a petrecutu anii tineretieloru in gresiele, inse anii barbatiei si ai betranetieloru in virtuti. Elu a paditu in tineretie vestimentele celui de antaiu martiru, fiendu prea teneru pentru a poté aruncá cu petri in elu, inse la adenci betranetie insusi elu si a plecatu capulu sub secure pentru acel'a, pentru care voieá elu in teneretie baremu prin padirea vestimenteloru a conlucrá la uciderea Santului Stefanu. Elu a mersu din Ierusalimu imbracatu in omulu celu vechiu spre Damascu, si dupa trei ani de dñe s'a intorsu in Ierusalimu din nou nascutu. Istori'a intréga ni amintesece numai pucini penitinti de un'a atare schimbare radicala a vietiei, si intre aceli pucini loculu celu de antaiu lu ocupa Santulu Paulu.

Grati'a penitentiei nu are lipsa decâtu numai de pamentu bunu, si acest'a l'a aflu de prisosu in S. Apostolu Paulu. Inse precumu radiiele sorelui trecundu prin picurii cei limpedi si curati de ploia, nunumai cá-i luminéza si incaldiescu, ci inca in partea opusa a serelui producu fenomenulu acel'a atât de placutu ochiloru nostri, curcubeulu, in care se intrecu si legana unele pre altele colorile cele mai frumóse, chiaru asia s'a intemplatu si cu S. Paulu. Radiiele gratiei d-dieesci au trecutu prin sufletulu lui, l'au luminatu, in frumsetiatu si incalditu, éra in partea cea opusa au produsu curcubeulu acel'a de virtuti, ce cá un'a diadema si aureola in frumsetieza capulu Santului nostru Apostolu.

Inse S. Paulu a mersu si mai departe. Este una recerintia de momentulu celu mai mare in penitente, cá deca voiesce se inainteze pre calea virtutei, nice odata se nu se uite indereptu pre calea dejá percursa, cá nu cumva inganfatu de superbia, se se inaltie si se cugete, cá este destulu. Pentru ace'a dice Mantuitoriulu: „*celu ce pune mân'a pre aratru, si se uita indaraptu, nu este demnu de mine*“, éra caletoriulu mergundu pre drumulu seu, deca se uita indaraptu, atunci nu-si vede calea si se impiedeca si cade. Si cine a observatu legea acést'a in calea virtutei cu atât'a eroisimu cá S. Paulu? Elu insusi dice despre sine in epistol'a către Efeseni: „*cá eu uitu totu, ce este indaraptulu meu*“, fiendu-cá nu se uitá decâtu numai inainte. In Damascu a fostu unu simplu crestinu de curundu botezatu. Dupu ace'a a mersu cu unu gradu mai susu, si a devenitu in desiertu unu eremitu. De acoló intorcunduse in Ierusalimu s'a facutu predicatoriu, dupa ace'a pornindu in lume s'a facutu Apostolu alu poporeloru, si si-a finitu vietia cu virtutea cea mai stralucita, cu coron'a cea rosita in sange a martiriului, despre care dice S. nostra baserica, cá si pre cei fora de trupuri i imple de minune.

Astu-feliu a devenitu S. nostru Apostolu unu prototipu alu tuturoru penitentiloru pana la capetulu lumei.

Ce avemu dara se facemu noi? Noi inca ne amu adunatu aici, că se ne pregatimu sufletele noastre spre penitintia, că mari sunt si gresielele si pecatele noastre. De siguru că nu avemu se facemu alt'a, decâtu se imităm pre marele Apostolu alu lunei, care deca este prototipulu toturoru penitentiloru pana la capetulu lunei, atunci este si alu nostru.

Deci Domne D-dieuu mieu! Saulu te a persecutatu asuprindu pre urmatorii tei, inse multu mai reu te amu persecutatu eu, că eu pentru bonetatile tale cele multe ti am multiumitu cu unu noianu de pecate si gresiele. Cautatam destulu bucurie adeverata, unde nu este, éta acum numai la tine o mai cercu, unde sciu securu că o voi aflá. Nu sciu, câtu va mai fi vietí'a mea pre acestu pamentu, pentru-că numerulu díeloru miele mi este necunoscutu. De voru fi multe, de voru fi pucine, de va fi numai una ora, ajutami, că acele cá si marele teu Apostolu se le folosescu spre penitintia, că atunci sciu, că tóta căta va fi, suferindu pentru griesielele miele, totusi va fi dulce si placuta, si inca mai multu, ea va fi sementí'a, din care va resari vietí'a eterna. Aminu.

(Va urmă).

Revist'a basericésca.

Provinci'a metropolitană gr-cat romana de Alb'a Julí'a. Escelenti'a Sa Prea Santítulu Metropolitu *Dr. Ioanu Vancea de Butes'a* a plecatu Vineri in 5 Martisoru n. la Pest'a.

Dupa ce cu forte pucine exceptiuni mai intregu clerulu archidiecesanu s'a dechiaratu, că voiesce a contribuí si mai departe tempu de 10 ani la fondulu preotiloru deficienti si a veduveloru si orfaniloru de preoti, asa Prea Veneratulu Ordinariatu metropolitanu prin cerculariu a facutu clerulu archidiecesanu cunoscutu, cumcá dupa pracs'a de mai inainte contribuirile voru urmă si mai departe. Ceva nou s'a mai adausu numai ace'a, că in ratiuni s'a deschisu un'a rubrica noua si pentru contribuii benevole. Este mirare, că barbati fora familia, cumu suntu p. e. canonicii, cari de multe ori si au lasatu mai tota averea loru spre scopuri pii si culturali, nu si au adusu aminte si de fondulu acest'a in testamentele loru, căce anevoia credemu se fia undeva lipsa mai mare de asia ceva. Ce nu sa intemplatu in sa pana acumu, speramu, că se va intempla in venitoriu. — Din cerculariulu Prea Veneratulu Ordinariatu Metropolitanu se vede, că in tota archidieces'a numai siette preoti s'au dechiaratu, că nu mai voiescu se mai contribue mai departe la fondulu din cestiune. Si lucru gretiosu si scandalosu, intre acesti siette se afla unulu, care dispune de un'a proprietate de 200 jugere de pamentu si totusi i vine greu a contribuí unu florenu pre anu. Prea Veneratulu Ordinariatu l'a crutiatu si nu i a spusu numele in cerculariu, desi ar' fi meritatu se fia espusu urei publice. Ne miramu inse, că nu-lu demasca fratii preoti, ce suntu in unu tractu cu elu, si cari pote că-lu cunoscu.

Rom'a. Sanctitatea Sa Leonu XIII cu ocasiunea aniversarei a 8-a a suirei sale pre tronulu pontificalu a daruitu 10 mii de lire pentru seracii din Rom'a. Totu cu ocasiunea acést'a in respunsulu datu Illustrulu Colegiu alu Cardinaliloru

presentatu la gratulare, a vorbitu in termini forte caldurosi despre progresele scientieloru, cari i vomu reproduce si noi in numerulu venitoriu.

Dupa ce Santitatea Sa Leonu XIII a decoratu pre principiile de Bismark in urm'a insarcinarii, ce o a primitu Sanctitatea Sa de a decide cá mediatoru cert'a intre Spania si Germania pentru insulele caroline, a aflatu cu cale a decorá cu ordulu lui Isusu Christosu si pre Canovas del Castillo ministrulu presiedinte alu Spaniei.

Austro-Ungaria. Din'a de 28 Fauru n. a fostu un'a di de bucurie pentru August'a nostra Casa Domnitoria. In diu'a acést'a s'a intemplatu in capel'a de curte din Vien'a cununi'a Altetiei Sale Archiducelui Stefanu cu Alteti'a Sa archiduces'a Mari'a Teresia. Actulu cununiei l'au indeplinitu Eminent'i'a Sa Cardinalulu Ganglbauer, Metropolitulu de Vien'a.

Alteti'a Sa archiducele Albrecht cunoscutu pentru simpatiele sale facia cu Romanii a lasatu se se depinga pre spesele sale proprie pre sticla un'a feréstá la catedral'a cea noua din Linz. Imaginea representa procesiunea cu Sant'a Eucharistia dela Joi'a verde din anulu 1530 in Augsburg, la care a luat parte si imperatulu Carolu V, ce pretreceá atunci acoló la diet'a imperiului, éra principii protestanti pentru antai'a data nu au voitu a-luá parte, dupa ce au fostu atacatu credinti'a in transsubstantiatuinea eucharistica.

Redactorulu unei dintre toile cele mai latite catolice, anume Reverenti'a Sa A. Oberkofler Redactorulu foiei tirolese „Tiroler Volksblatt“ si a serbatu in dilele aceste jubileulu de 25 de ani, de candu redigéza foi'a acést'a celebra. La unu banchetu datu in Innsbruck in onorea lui au luat parte multi barbati catolici illustrii, éra felicitari a primitu mai din tote tierile catolice.

In Cracovi'a orecandu capital'a Poloniei in midiloculu lui Fauru s'a serbatu jubileulu de 500 de ani alu increstinarei Litvaniloru prin casatori'a unei princese polone cu celu din urma Jagelonu din dinasti'a Litvaniei.

Ministrulu Tréfort a adresatu un'a scrisore catra episcopatulu catolicu din Ungari'a, in care sulevéza cestiunea mai autonomie locali a basericeei catolice in loculu autonomiei generali.

Itali'a. Pana unde merge in cercurile necredintiose din Itali'a ur'a facia cu Santulu Scaunu, se pote vedé de acoló, cá in dilele trecute tinerimea universitaria din Rom'a a decisu a redicá in Rom'a monumentu lui Giordano Bruno, unu calugaru dominicanu fugitu din secululu alu 16-lea, unulu dintre premergutorii panteismului modernu. Rom'a, capital'a lumei crestine se cuprinda pre langa statu'a Santului Petru si statu'a parintelui panteismului modernu! Ore este asia ceva cuvenintiosu chiaru si inaintea pioneriloru libertatei?